

Tilläggsyrkande

2026-06-12

Reviderat

2026-06-15

SD, M, D, L, KD

Ärende nr: SLK-2026-00085

Tilläggsyrkande angående Redovisning av uppdrag om hur dialogen, förtroendet mellan parterna och stödet till föreningslivet kan förbättras

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Kommunstyrelsen uppmanar berörda nämnder att årligen redovisa till respektive nämnd hur föreningsbidragen har följts upp, inklusive genomförda kontroller, identifierade avvikelser, eventuella återkrav samt en bedömning av bidragens ändamålsenlighet.

Yrkandet

Ett starkt och livskraftigt föreningsliv är en viktig del av Göteborgs civilsamhälle och förtjänar goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet. För att upprätthålla allmänhetens förtroende för stadens bidragsgivning krävs samtidigt en hög grad av transparens och uppföljning.

I tjänsteutlåtandet konstateras att mycket av det kvalitets- och utvecklingsarbete som sker i relation till föreningslivet hanteras på tjänstepersonsnivå och sällan når den politiska nivån. Stadsledningskontoret lyfter också att nämnderna kan överväga att begära in årliga rapporter av mer kvalitativ karaktär för att få en bättre överblick över verksamheten.

Vi delar denna bedömning. En återkommande redovisning av hur föreningsbidragen följs upp skulle stärka transparensen, ge nämnderna bättre beslutsunderlag och bidra till att säkerställa att skattemedel används på ett korrekt och ändamålsenligt sätt. Det stärker också förtroendet för både bidragssystemet och de många föreningar som bedriver viktig och seriös verksamhet.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2026-05-18

Ärendenummer SLK-2026-00085

Handläggare

Johan Pheiffer, Lena Risfelt

Telefon: 031-368 02 38, 031-368 03 61

E-post: johan.pheiffer@stadshuset.goteborg.se,

lena.risfelt@stadshuset.goteborg.se

Redovisning av uppdrag om hur dialogen, förtroendet mellan parterna och stödet till föreningslivet kan förbättras

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen givet i budget 2026 att, i samverkan med idrotts- och föreningsnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice och socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost, Sydväst, nämnden för funktionsstöd samt äldre samt vård- och omsorgsnämnden, återkomma med förslag på hur dialogen, förtroendet mellan parterna och stödet till föreningslivet kan förbättras, framför allt till föreningar i stort behov av administrativt stöd, antecknas och förklaras fullgjort.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret konstaterar att kommunen bedriver ett omfattande arbete för att stärka dialogen, förtroendet och stödet till föreningslivet såväl genom tidigare uppdrag som att samtliga adresserade nämnder nu tagit fram nya åtgärder. Arbetet sker huvudsakligen operativt och nära föreningarna inom ordinarie verksamhet, vilket gör att många kvalitetsförbättrande insatser inte når nämndernas politiska nivå. Rapporteringen till nämnderna är främst övergripande och fokuserar på exempelvis bidrag och taxor. Stadsledningskontoret bedömer därför att nämnderna kan överväga årliga kvalitativa rapporter för att skapa bättre överblick.

En återkommande utmaning är otydliga gränsdragningar mellan de bidragsgivande nämnderna, vilket leder till olika arbetssätt som kan leda till bristande likvärdighet i bidragsgivningen. Handläggare efterfrågar gemensamma rutiner kring kommunikation, ansökningar och lokala anvisningar. Stadsledningskontoret bedömer att detta främst är ett problem för de fyra geografiska socialnämnderna. Därtill bedöms det att nämnderna har förutsättningar att hantera dessa utmaningar.

Föreningslivet uppfattas generellt ha stort förtroende för staden och i huvudsak vara nöjt med stödet, men efterfrågar mer bidragsmedel och fler lokaler. Idrotts- och föreningsnämnden arbetar dock kontinuerligt med att öka tillgången till lokaler. Sammanfattningsvis bedömer stadsledningskontoret att det pågår mycket aktiviteter i uppdragets riktning och att nämnderna nu behöver tid för att dels genomföra alla aktiviteter, dels följa upp effekterna av dem innan nya generella uppdrag bör ges på området. Om kommunfullmäktige ämnar höja ambitionen ytterligare kan det i stället ske

genom specifika, riktade uppdrag, till respektive nämnd. Uppdraget i budget 2026 bedöms därmed kunna förklaras fullgjort.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Föreningsbidragen är en investering i samhällsaktörer vars verksamhet gör nytta för medborgarna och stöder stadens nämnder och bolag att uppnå sina mål. Samverkan med föreningslivet och civilsamhällets organisationer är en viktig förutsättning för att nå ett framgångsrikt arbete med hållbarhetsutmaningar. Utöver arbetet med bidragsgivning och nära stöd till föreningar, finns ett arbete med IOP (idéburet offentligt partnerskap). Exempelvis genomförs arbete med frivilligcentraler, kvinnojourer, nattvila och mötesplatser med aktiviteter riktade till specifika målgrupper. Ofta är det en uppdelning i att ekonomiska resurser kommer från verksamheter i staden och genomförande görs av civilsamhällets organisationer.

Bedömning ur ekologisk dimension

Civilsamhällets organisationer kan erbjuda resurser, stöd och lösningar som kompletterar kommunens tjänster. Genom att bevilja stöd till föreningar som möjliggör verksamhet inom cirkulär ekonomi ges boende möjlighet till miljö och klimatsmässigt smarta konsumtionsval. Genom att tillgängliggöra delningsekonomi stärks stadens möjligheter att uppnå mål och strategier i Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram 2021–2030, särskilt strategierna ”Vi driver på en cirkulär ekonomi” och ”Vi skapar förutsättningar att leva hållbart”. Strategierna innebär att stadens verksamheter ska underlätta utvecklingen av cirkulär ekonomi och delningsekonomi, samskapa lösningar med civilsamhället och underlätta för göteborgare att leva hållbart.

Bedömning ur social dimension

Göteborgs Stads samverkan med föreningsliv och civilsamhällets organisationer är en viktig förutsättning för att nå ett framgångsrikt arbete med hållbarhetsutmaningar. Genom samarbete kan staden identifiera och adressera behov och utmaningar på ett mer effektivt sätt. Ett aktivt samarbete med föreningar kan främja gemenskap och sammanhållning i staden genom att skapa möjligheter för människor att träffas, utbyta erfarenheter och stödja varandra. Föreningslivets breda utbud som verkar över hela staden möjliggör för barn och unga att få ta del av meningsfull fritid med aktiviteter som främjar barns och ungas hälsa och utveckling.

Beskrivning av ärendet

Kommunstyrelsen fick i budget 2026 (2025-11-06 § 481) i uppdrag att i samverkan med idrotts- och föreningsnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice och socialnämnderna att återkomma med förslag på hur dialogen, förtroendet mellan parterna och stödet till föreningslivet kan förbättras, framför allt till föreningar i stort behov av administrativt stöd. Det framgick av uppdraget att återrapportering ska ske till kommunstyrelsen.

Genomförandet av budgetuppdraget

En arbetsgrupp bestående av medarbetare och chefer vid de föreningsbidragsgivande förvaltningar som omnämns i budgetuppdraget har deltagit. Arbetsgruppen har bidragit med en nulägesbeskrivning av vad som redan genomförs samt redovisning över påbörjat eller planerat utvecklingsarbete samt med en analys av vilka åtgärder som bedöms ge högst måluppfyllelse till föreliggande uppdrag. Delar av det utvecklingsarbetet som redovisas i detta ärende genomförs gemensamt mellan de föreningsbidragsgivande nämnderna. Delar är lokalt utvecklingsarbete som träffar samverkan med det lokala föreningslivet och respektive nämnds huvudsakliga målgrupper.

Ansvarsfördelning kopplat till uppdraget

Idrotts- och föreningsnämnden har ett samordningsansvar utifrån riktlinjen för föreningsbidrag och beviljar föreningsbidrag stadenövergripande. Socialnämnden Centrum har att bevilja stadenövergripande föreningsbidrag till studieförbund samt föreningar och civilsamhällets organisationer inom socialt arbete. Socialnämnden Centrum har också en samordning utifrån överenskommelsen med civilsamhällets organisationer. Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst beviljar inom sina respektive stadsområden lokalt föreningsbidrag. Nämnden för funktionsstöd samt äldre samt vård- och omsorgsnämnden beviljar föreningsbidrag till föreningar som riktar sig till respektive nämnds huvudsakliga målgrupper.

Nämnden för demokrati och medborgarservice fick av kommunfullmäktige 2025-01-30 § 13 i uppdrag att utveckla hur stödet till övriga nämnder i högre grad kan anpassas och erbjudas utifrån nämndernas behov och önskemål. Detta för att möjliggöra bättre efterlevnad av § 5 i nämndernas reglemente. ”Nämnderna ska aktivt arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten. Nämnden ska nyttja stadens infrastruktur för detta.”

Uppdrag kopplat till stödet av föreningslivet som genomförts i närtid

Några av de uppdrag som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutat omfattar att ytterligare stärka stödet till föreningslivet. Flera uppdrag har genomförts i närtid och bedöms ha bäring på budgetuppdraget. Vid respektive beslutstillfälle har intentionen om att staden ytterligare ska stärka stödet till föreningslivet, sänka trösklar och minska administration framhållits. De små föreningarnas förutsättningar och behov av stöd ska beaktas.

Redovisning av uppdrag gällande förändrad samverkan med externa aktörer från stadsdelsnämnder till facknämnder

Stadsledningskontoret fick av kommunstyrelsen i uppdrag 2023-11-08 § 779 att identifiera vilka verksamheter, insatser, stöd till och samarbeten med externa aktörer som hade avvecklats eller var under avveckling sedan omorganisationen från

stadsdelsnämnder till sex socialnämnder. I redovisningen av uppdraget konstateras att som en konsekvens av omorganisationen förändrades även samverkan med externa aktörer. I utredningen framgick att samverkans utgångspunkt nu var utifrån nämndernas respektive verksamhetsansvar i stället för som tidigare i stadsdelsnämndernas bredare befolkningsansvar. I huvudsak var det externa aktörer som har en målgrupp som är bredare än facknämndernas olika målgruppsansvar eller har en sakfråga/målgrupp som inte träffar någon av facknämndernas ansvar vars samverkan med staden försvårats efter stadens omorganisation.

Redovisningen kunde slå fast att det finns en omfattande styrning inom området. Nämndernas ansvar för samverkan med externa aktörer beskrivs i respektive nämnds reglemente och därutöver finns ett flertal program, planer och riktlinjer som styr innehållet i samverkan. I utredningen framkom att samordningen i staden i vissa delar är komplicerad, både utifrån dess storlek och dess komplexitet. Samtidigt finns behov av samordning och samverkan i många frågor. De omorganisationer som omfattat flera av de ansvariga nämnderna påverkade deras möjlighet att delta i samordningen. Fokuset i den första fasen av omorganisationen blev främst att tydliggöra ansvar och roller inom och mellan nämnderna. Nämnderna hade dock tagit initiativ till flera förbättringsarbeten för att förenkla och hålla samman stadens samverkan med de externa aktörerna. Kommunfullmäktige beslutade 2025-01-30 § 13 att förklara uppdraget för fullgjort och beslutade om följande uppdrag:

- Äldre- samt vård och omsorgsnämnden får i uppdrag att utreda hur nämnden kan skapa relationer och samarbeten med civilsamhällets organisationer för målgruppen äldre, samt inrätta funktioner för att hantera föreningsbidrag eller andra former av samarbeten för målgruppen äldre. Uppdraget ska kostnadsredovisas i budgetunderlaget för 2026.
- Nämnden för demokrati och medborgarservice får i uppdrag att utveckla hur stödet till övriga nämnder i högre grad kan anpassas och erbjudas utifrån nämndernas behov och önskemål, för att möjliggöra bättre efterlevnad av §5 i nämndernas reglemente. Uppdraget ska kostnadsredovisas i budgetunderlaget för 2026.
- Socialnämnden Centrum, Socialnämnden Hisingen, Socialnämnden Nordost och Socialnämnden Sydväst får i uppdrag att utveckla arbetet med lokala organisationer som arbetar med exempelvis områdesutveckling, lokala mötesplatser inklusive läxhjälp eller andra studiestöttande insatser och lokalt trygghetsarbete.

Redovisning av uppdrag att se över möjligheten att ytterligare stötta den del av föreningslivet där aktivitetsbidrag inte är en grund för bidragsberättigade

Kommunfullmäktige beslutade 2024-08-22 § 319 att ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över möjligheterna att ytterligare stötta de delar av föreningslivet där aktivitetsbidrag inte utgör grund för bidragsberättigande.

Av utredningen framgick att kommunens stöd till civilsamhällets aktörer och det fria kulturlivet uppgick till cirka 600 mnkr år 2024 och att endast en liten andel föreningar inte omfattades av befintliga bidragsformer. Även föreningar som inte är godkända för aktivitetsbidrag hos idrotts- och föreningsnämnden har möjlighet att söka stöd från staden, beroende på verksamhetens inriktning.

Utredningen identifierade samtidigt ett antal åtgärder som de bidragsgivande nämnderna kan genomföra för att fler aktörer ska kunna ta del av ekonomiskt stöd.

Det handlar främst om att stärka det proaktiva stödet och att bredda kriterierna i lokala anvisningar. Stadsledningskontoret bedömde att åtgärderna kan genomföras utan ytterligare beslut, men att nämndernas budgetutrymme för föreningsbidrag kan behöva utökas.

Sammantaget bedömde stadsledningskontoret att stadens stöd till föreningslivet i huvudsak är ändamålsenligt, även om vissa brister kvarstår. För att komma till rätta med dessa skulle mer omfattande förändringar av stadens bidragsstruktur behöva genomföras, i syfte att minska gränsdragningsproblematik och skapa större tydlighet gentemot föreningslivet. En struktur som tydligare utgår från nämndernas grunduppdrag och omfattar färre bidragsgivare bedömdes kunna ge bättre förutsättningar att hantera de identifierade problemen.

Stadsledningskontoret konstaterade dock att stödet till föreningslivet förväntades stärkas ytterligare genom genomförandet av kommunfullmäktiges beslut 2025-01-30 § 13. Mot denna bakgrund rekommenderade stadsledningskontoret kommunfullmäktige att avvakta ytterligare förändringar tills effekterna av de senaste besluten har kunnat utvärderas. Kommunfullmäktige beslutade 2025-06-18 § 390 att anteckna rapporten och förklara uppdraget fullgjort.

Återremiss av revidering av Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag

Idrotts- och föreningsnämnden har i samverkan arbetat fram förslag på revidering av Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället. Nämnden godkände förslaget 2025-02-25 § 21 och översände reviderad riktlinje för antagande av kommunfullmäktige. Det huvudsakliga syftet med revideringen var att minska behovet av avsteg från riktlinjen vid fördelning av bidrag, att utveckla formerna för kontroll och uppföljning samt minska trösklarna för ansökan om föreningsbidrag. Förslag till reviderad riktlinje var framtagen i dialog med stadens övriga bidragsgivande nämnder och med delar av stadens föreningsliv där ett 30-tal av civilsamhällets organisationer deltagit.

Inför beslutet hade förslaget på reviderad riktlinje skickats på remiss till stadens föreningsbidragsgivande nämnder. Samtliga remissinstanser inkom med yttranden. I nämndernas beslut till yttranden fanns såväl bifall efter beaktande av synpunkter, begäran om helt omtag som avslag i vissa delar. Synpunkterna sammanfattades i att revideringen i sig självt bedömdes skapa tydlighet och transparens. Samtidigt lyftes farhågor att revideringen kunde ge ökad administration och arbetsbörda kopplat till ett mer kontrollerade arbetssätt. Remissinstanserna såg en fara med att ökade krav kan höja trösklar för föreningslivet och särskilt drabba mindre och mer oerfarna föreningar. Efter genomförd remissomgång mottogs och övervägdes nämndernas synpunkter av idrotts- och föreningsnämnden. Nämnden bedömde att remissinstansernas synpunkter främst ska omhändertas inom ramen för implementering och efterföljande tillämpning av riktlinjen. Den reviderade riktlinjen godkänns av idrotts- och föreningsnämnden 2025-02-25 § 21 och översändes till kommunfullmäktige för antagande.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-04 § 510 att återremittera ärendet till idrotts- och föreningsnämnden för att vid ansökan om föreningsbidrag sänka trösklarna, förbättra stödet och minska administrationen för föreningar. Idrotts- och föreningsnämnden har genomfört en revidering av Göteborgs Stads riktlinje för föreningsbidrag till civilsamhället i enlighet med intentionerna i kommunstyrelsens återremiss. Nämnden beslutade 2026-03-24 § 44 att godkänna förslaget till reviderad riktlinje och översände

ärendet för antagande av kommunfullmäktige. Reviderad riktlinje var efter återremissen anmält till kommunstyrelsen 2026-05-06 där den i skrivande stund är bordlagd.

Uppdrag om att ta fram förslag för att stärka samverkan med civilsamhällets organisationer

Kommunstyrelsen gav 2024-04 23 § 366 stadsledningskontoret i uppdrag att återkomma med förslag på hur samverkan med civilsamhället kan stärkas. Detta genom att socialnämnd Centrum tilldelas ett huvudansvar för samordningen av Göteborgs Stads arbete med att skapa förutsättningar för samverkan med civilsamhället samt ett tydliggörande hur samtliga ansvariga nämnder enligt reglementen ska bidra som aktiv part i arbetet. I utredningen konstaterades att socialnämnden Centrum sedan omorganisationen till facknämnder 2021 har i uppdrag att främja samverkan med civilsamhället utifrån överenskommelsen och stödja staden i frågor om samverkan. För att stärka samverkan fick socialnämnd Centrum ett breddat samordningsansvar som utgår från överenskommelsens ramar och omfattar ett antal delar.

Det breddade uppdraget omfattade en mer aktiv samordning där nämndens kompetens och stöd når ut bredare. Nämnden ska erbjuda stöd och ha en samlad kompetens om Göteborg Stads möjligheter att stötta och samverka med civilsamhället. I uppdraget ingår kunskap om stadens och civilsamhällets olika roller och förutsättningar för samverkan. Det är varje nämnds och styrelses ansvar att säkerställa kompetens om civilsamhällets organisationer och möjliga samverkansformer utifrån sin verksamhet. Socialnämnd Centrum ska underlätta för civilsamhällets aktörer att nå stadens verksamheter och motverka att organisationer faller mellan nämndernas ansvar. Ett tillägg för det stadenövergripande ansvaret föreslås i reglemente för socialnämnd Centrum. Flera aktörer från civilsamhället efterfrågar forum för dialog med politiken. I nuläget finns ingen partsgemensam organisering kopplad till överenskommelsen. Socialnämnd Centrum ska föra dialog med civilsamhällets organisationer om övergripande frågor som rör förutsättningar för samverkan utifrån överenskommelsen. Samverkan i olika sakfrågor sker mellan nämnder och civilsamhällets organisationer där verksamhetsansvaret ligger.

Samordningsansvaret frångår inte andra nämnders ansvar för samverkan och att vara aktiva parter enligt nämndernas reglemente. Socialnämnd Centrums samordning kan däremot bidra till att nämnderna får bättre förutsättningar i att vara aktiva parter. Kommunstyrelsen beslutade 2026-03-04 § 172 att bifalla förslaget om samordningsuppdrag. Kommunfullmäktige beslutade 2026-04-23 § 132 om revidering av socialnämnd Centrums reglemente med tillägg av paragraf som tydliggör huvudansvar för samordningen av samverkan med civilsamhället organisationer utifrån överenskommelsens intentioner.

Pågående utvecklingsarbete med dialog, ökat förtroende samt stöd

Som en följd av angränsande uppdrag pågår flera utvecklingsarbeten som ligger i linje med uppdragets intentioner. Arbetsgruppen har identifierat över hundra olika åtgärder i uppdragets riktning som antingen pågår eller ämnas påbörjas under året. Nedan följer en kortfattad redovisning i form av ett axplock av dessa, grovt sorterade under de delområden som framträder ur föreliggande uppdrag, nämligen: förbättra dialogen, öka förtroendet och öka stödet.

Förbättrad dialog

Idrotts- och föreningsnämnden arbetar med flera insatser för att stärka dialogen med föreningslivet. Tillsammans med andra bidragsgivande nämnder genomförs föreningsdialoger runt om i staden. Synpunkter som framkommer används som underlag för förbättringsåtgärder. Det genomförs även föreningsbesök för att öka kunskapen om föreningarnas verksamhet och behov. För att öka tillgängligheten erbjuds konsultativt stöd, öppet hus vid bidragsutlysningar samt vägledning via både fysiska och digitala kanaler.

Nämnden för demokrati och medborgarservice utvecklar samverkan med civilsamhället inom bland annat miljö- och klimatområdet genom projektet Klimatneutrala städer 3.0. En lotsfunktion införs 2026 för att stärka samverkan med civilsamhällesorganisationer och medborgardrivna initiativ. Regnbågshuset fungerar samtidigt som mötesplats och arena för dialog.

Nämnden för funktionsstöd genomför föreningsbesök och erbjuder stöd inom föreningsteknik, ekonomi och arbetsgivarship, bland annat i samarbete med föreningen Funktionsrätt Göteborg.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har utifrån kommunfullmäktiges uppdrag 2025-01-30 § 13 påbörjat arbetet med att implementera föreningsbidrag. En person med ansvar för föreningsbidrag och kontakt med civilsamhället ska anställas under 2026. I sin uppstart har förvaltningen kontakt med cirka 170 ideella organisationer.

Socialnämnden Centrum utvecklar, utifrån sitt stadenövergripande bidrag, dialogen genom regelbundna möten med civilsamhällets organisationer och studieförbund. Informationsträffar och konsultativt stöd erbjuds inom bland annat föreningsteknik, ekonomi, arbetsgivarship, IOP och finansieringsmöjligheter. Verksamheten fungerar även som lots till rätt verksamhet inom staden.

Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst arbetar med det lokala föreningsstödet på liknande sätt genom exempelvis föreningsdialoger, nätverksträffar, nyhetsbrev och föreningsbesök. Flera nämnder erbjuder också stöd och tillgänglighet utanför ordinarie kontorstid.

Ökat förtroende

Flera nämnder arbetar med att stärka tilliten mellan staden och civilsamhället genom ökad transparens, förenklade processer och förbättrad kommunikation.

Idrotts- och föreningsnämnden utvecklar bland annat förenklade ansökningsförfaranden, förbättrade beslutsmotiveringar och ökad användarvänlighet i systemet Bokning och bidrag (BOB). Samtidigt stärks uppföljning och rättssäker hantering av bidrag.

Nämnden för demokrati och medborgarservice stärker tilliten genom samverkan och gemensamt arbete kring samhällsutmaningar tillsammans med civilsamhället. Mötesplatser som Regnbågshuset, Romacenter och Teckenspråksforum lyfts fram som viktiga arenor.

I socialnämnd Centrums bidrag till stadenövergripande verksamheter inom det sociala området har det skapats en ökad lättillgänglighet med ett mer öppet ansökningsförfarande.

Arbetet för att skapa mer likvärdighet i handläggning och tolkning av riktlinjen mellan de bidragsgivande nämnderna har förstärkts genom en arbetsgrupp samt genom dialog mellan handläggare i staden. Förvaltningen ser redan att fler föreningar kontakter verksamheten för råd och stöd.

Utöver beviljandet av föreningsbidrag lyfter samtliga betydelsen av samverkan runt IOP som är en samverkansform som bygger på ett samskapande och förtroende mellan parter. När långsiktig samverkan behövs för att lösa problem eller utmaningar kan IOP vara en lämplig samverkansmodell. I arbetsgruppen som funnits kopplat till detta uppdrag lyfts många exempel. Idrotts- och föreningsnämnden har flertalet IOP ihop med exempelvis Sparks, RF-SISU, Passalen, Folkets hus Hammarkullen, Elitstöd RF-SISU, IBK Göteborg och Räddningsmissionen. Nämnden för demokrati och medborgarservice har IOP samverkan med Folkets hus Hammarkullen, Navet som omfattar delaktighet samt Navet, meetingplays och biblioteksvännerna som har en inriktning i valstärkande insatser. Nämnden för funktionsstöd har bland annat IOP med föreningen Passalen för att stärka barn och unga med funktionsnedsättnings rätt, möjlighet och deltagande i frågan om en rik och meningsfull fritid. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har IOP samverkan för Frivilligcentralerna. Socialnämnden Centrum har för sitt stadenövergripande arbete IOP som samverkansform. De fyra regionala socialnämnderna har för sina respektive stadsområden IOP i samverkan med Folkets Hus Hammarkullen, ÖIS och Gais, IOP RF-SISU för insatser för trygghet, aktiv och meningsfull fritid för barn och unga.

Ökat stöd

Arbetet med att stärka stödet till föreningslivet sker genom förbättrad service, ökad tillgänglighet och utvecklade stödinsatser.

Idrotts- och föreningsnämnden erbjuder öppet hus, vägledning i bidragsansökningar och utvecklat stöd via telefon, e-post och fysiska möten. Nämnden arbetar även med AI-stöd i kundservicen för att korta svarstider och förbättra informationen. Årliga uppföljningsrapporter som exempelvis "Rättvisa bidrag" belyser fördelningen av föreningsbidrag och hur det eventuellt behöver omfördelas. Införandet av årliga aktualitetsprövningar av interna arbetsdokument och rutiner för att omhänderta föreningslivets synpunkter och behov.

Nämnden för demokrati och medborgarservice stärker stödet genom den nya lotsfunktionen med fokus på hållbarhet och delningsekonomi.

Nämnden för funktionsstöd erbjuder anpassat konsultativt stöd och utbildningar för både föreningsstyrelser och anställda.

Socialnämnden Centrum kartlägger stöd- och utbildningsinsatser för att bättre kunna vägleda föreningar och utvecklar samtidigt informationen på stadens hemsida.

Samtliga geografiska socialnämnder arbetar löpande med att utveckla sina rutiner och stärka stödet till föreningslivet genom rådgivning, dialogmöten och individuella träffar med föreningar.

Åtgärder som bedöms ge störst effekt på uppdraget

Som en följd av detta uppdrag har samtliga adresserade nämnder även initierat ett antal nya åtgärder med syftet att förbättra dialogen, öka förtroendet samt öka stödet. Nedan följer en kortare beskrivning av de åtgärder som bedöms ge störst effekt på uppdraget.

Förbättra dialogen

Idrotts- och föreningsnämnden har, med avstamp från det tidigare budgetuppdraget om att minska administrationen för föreningslivet, påbörjat ett utvecklingsarbete med stöd av externa konsulter för att se över hur de arbetar med föreningsdialoger. Syftet är att utveckla och strukturera arbetet med föreningsdialogen, dokumentation och den intern samordning. Några av aktiviteterna är att kartlägga hur dialogen sker idag och identifiera brister och utvecklingsområden. Ambitionen är att arbetet ska leda till att föreningarna får snabbare och tydligare information samt ett minskat dubbelarbete för föreningarna.

Nämnden för demokrati och medborgarservice driver sedan tre år tillbaka Regnbågshuset. Regnbågshuset är en mötesplats för hbtqi-personer i Göteborg. Verksamheten skapas av, med och för hbtqi-communityt och är en plats för möten, engagemang, umgänge, informationsspridning och kreativt skapande. I Regnbågshuset anordnas såväl inflytandeforum som husmöten vilka båda är olika forum för dialog mellan nämnden och de föreningar och organisationer som önskar bedriva aktiviteter i huset.

Nämnden för funktionsstöd har en pågående nyrekrytering av en utvecklingsledare inom förebyggande som ska utveckla samverkan och dialog med civilsamhälle, utveckla mötesplatser och strukturer för volontärsarbete. Ambitionen är även att skapa en öppnare och djupare dialog i rådet för funktionsstödsfrågor genom att involvera ledamöterna tidigare i processer.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har ett omfattande utvecklingsarbete till följd av uppdraget från budget 2026 att införa föreningsbidrag för föreningar med fokus på äldre. För att förbättra dialogen håller nämnden på att upprätta en mötesplats för romska pensionärer samt förflytta fokus från ett centralt pensionärsråd till de lokala.

Socialnämnden Centrums stadenövergripande arbete har fokus på att omhänderta det förstärkta samordningsansvaret utifrån överenskommelsen med civilsamhällets organisationer. Inbjudan till dialogtillfällen har skickats ut till verksamheter i staden och till civilsamhällets organisationer.

De fyra geografiska socialnämnderna arbetar fortlöpande med att förstärka sin dialog med lokala föreningslivet i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag 2025-01-30 § 13. Det sker bland annat genom frukostmöten, informationstillfällen, föreningsdialoger, föreningsbesök och möten inför gemensam samverkan vid exempelvis lokala lovaktiviteter eller trygghetsarbete.

Öka förtroendet

För att öka förtroendet från föreningslivet har idrotts- och föreningsnämnden infört årliga aktualitetsprövningar av alla interna styrdokument. Därmed omhändertas alla inspel och förslag om förbättringar som kommer från föreningslivet inför en årlig genomlysning av styrdokument. Dokumenten ses över utifrån nyckelvärden som administration, trösklar och stöd.

Under hösten 2026 planerar nämnden för demokrati och medborgarservice att bjuda in samtlig personal i staden som arbetar med föreningsstöd till öppet hus på Regnbågshuset. Syftet är att nå målgruppen HBTQI-communityt och skapa tillit samt säkerställa rätt till information.

Nämnden för funktionsstöd kommer öka antalet forum för delaktighet för att nämnden i sin helhet ska få en grundläggande förståelse för civilsamhällets villkor. Ledamöter i rådet kommer att involveras tidigare i processer för ökad påverkan och förtroende.

Som en följd av uppdraget till äldre samt vård- och omsorgsnämnden om att utreda hur nämnden kan skapa relationer och samarbeten med civilsamhällets organisationer för målgruppen äldre, samt inrätta funktioner för att hantera föreningsbidrag eller andra former av samarbeten för målgruppen äldre, har nämnden påbörjat ett arbete med att ta fram en strategi för samarbete med civilsamhällets organisationer. Strategin kommer att beskriva hur nämnden ska samarbeta med civilsamhällets organisationer såväl på övergripande som lokal nivå. Strategin förväntas vara färdigställd under året.

Socialnämnd Centrum arbetar utifrån sitt stadenövergripande uppdrag med hur civilsamhällets organisationer kan involveras bättre. Nämnden vill i högre utsträckning involvera civilsamhället i utvecklingen av processer som de är berörda av, exempelvis ny anvisning, extern IOP-vägledning, samt formulär för att följa upp upplevelsen av handläggning av föreningsbidrag och stöd.

De fyra geografiska socialnämnderna bedömer att de viktigaste åtgärderna, utöver arbetet med sitt grunduppdrag, är att ha en fortgående kontakt och finnas tillgängliga för att möta de lokala föreningarna utifrån deras behov. Det pågår arbete med att förtydliga de olika samverkansformer som finns tillgängliga, utöver föreningsbidrag, till exempel IOP.

Öka stödet

Idrotts- och föreningsnämnden fick i budget 2025 ett uppdrag om att utreda hur det administrativa stödet till föreningar kan stärkas och arbetssätten förbättras. Det här uppdraget föranledde att nämnden tog fram ett antal olika aktiviteter med syfte att öka stödet till föreningarna. Dessa innefattade bland annat åtgärder för att tillgängliggöra information på ett bättre och tydligare sätt än tidigare. Exempelvis lanserades Föreningskatalogen som är ett register på goteborg.se som gör det enklare att hitta aktivitetsbidragsgodkända föreningar, idrotter och anläggningar i Göteborg. Nämnden har även vidareutvecklat arbetet inom Starkare IF som är ett projekt med syftet att stärka föreningslivet i områden i staden som är särskilt utmanande. Projektet beräknas slutredovisas för nämnden under hösten 2027.

Nämnden för demokrati och medborgarservice har en pågående rekrytering för en nyinrättad lotsfunktion. Funktionen ska skapa bättre förutsättningar för civilsamhällsorganisationer med fokus på områden som cirkulär ekonomi, delningsekonomi och ekologisk hållbarhet genom att skapa en tydligare ingång.

Nämnden för funktionsstöd har ett pågående arbete där de samverkar med föreningen Funktionsstöd Göteborg med olika typer av kompetensutveckling inom föreningsteknik, föreningsekonomi och arbetsgivarship. Nämnden fokuserar därtill på att erbjuda ett brett konsultativt stöd och att utveckla samarbetet med civilsamhället genom olika överenskommelser av IOP.

Äldre samt vård- och omsorgsnämnden har tidigare inte delat ut några föreningsbidrag men som en följd av budgetuppdraget om att införa föreningsbidrag pågår nu ett implementeringsarbete. Under året kommer det att ske nyrekrytering av kompetens, upprättande av anvisningar samt kommunikationsinsatser till föreningar med fokus på äldre. Föreningsbidraget planeras att införas under 2027.

Socialnämnd Centrums verksamhet för stadenövergripande bidrag arbetar med att identifiera vilka bidrag som finns att få från både olika delar av staden och andra aktörer, exempelvis studieförbund, kopplat till råd och stöd för att kunna hänvisa, lotsa och identifiera vilket övrigt stöd som behöver tillhandahållas. Arbetet omfattar också att hitta sätt att tillsammans med andra bidragsgivande nämnder bättre nå ut med den information och stöd som finns till föreningar, exempelvis på goteborg.se.

De fyra geografiska socialnämnderna ser ett gemensamt behov av att genomföra ett arbete med att se över de delar som kan harmoniseras mellan nämnderna i arbetet med föreningsbidragsgivandet. Genom pågående dialog och enkätutskick kommer föreningslivets behovsbild att kunna fångas och omhändertas vid revideringar. Ett arbete ihop med demokrati och medborgarservice har startats med syfte att förbättra informationen på verksamhetsidor på hemsidan och i kalendarium. Utvecklingsarbete pågår även kring att se på hur ansökningsförfarandet i e-systemet BOB kan underlättas. Verksamheterna anpassar sig och finns i utökad utsträckning tillgängliga för att ge stöd också utanför kontorstid och då specifik under tider när det finns utlysningar för föreningar att söka föreningsbidrag ur.

Stadsledningskontorets bedömning

Stadsledningskontoret konstaterar att kommunfullmäktige under senare år beslutat om ett antal uppdrag som på ett eller annat sätt syftar till att öka stödet till föreningslivet. Som en följd av det pågår det redan en mängd utvecklingsarbeten som förväntas ge effekt även på det här uppdragets ambitioner om att stärka dialogen, förtroendet, och stödet till föreningslivet. Dessutom har samtliga adresserade nämnder tagit fram nya åtgärder inom respektive delområde.

Såväl pågående som nyttillkommande åtgärder är till hög grad operativa och sker tillsammans med, eller väldigt nära, de föreningar som åtgärderna är riktade till. Åtgärderna sker dessutom inom respektive nämnds ordinarie stöd och företrädesvis inom befintlig ram, vilket medför att de genomförs utan särskilda beslut. Stadsledningskontoret bedömer att en konsekvens av detta är att informationen om åtgärderna och dess effekter sällan når nämnden. Den rapportering som når nämnden är företrädesvis på en övergripande nivå som anvisningar, taxor, utdelade bidrag med mera. Medan mer konkreta kvalitetshöjande åtgärder hanteras på förvaltningsnivå. Stadsledningskontoret bedömer att den här uppdelningen förvisso är både korrekt och rimlig men att en konsekvens kan bli att respektive nämnd, och i förlängningen även kommunfullmäktige, saknar överblick över det kvalitetshöjande arbetet som sker kontinuerligt. Nämnderna har möjlighet att åtgärda detta genom att till exempel begära in en årlig rapport av mer kvalitativ karaktär i samband med de årliga besluten om anvisningar, taxor med mera. Nämnden kan sedan rapportera väsentliga avvikelser inom området vidare till kommunfullmäktige i samband med ordinarie uppföljningsprocess.

Liksom i tidigare utredningar framhålls en otydlig gränsdragning mellan de bidragsgivande nämndernas målgrupper upp som ett problem. Otydligheten påverkar främst de fyra geografiska socialnämnderna som utifrån sina likalydande uppdrag har utformat såväl stödet som styrningen på olika sätt. På handläggarnivå finns det en uppfattning om att nämnderna behöver rikta mer för att skapa en mer rättvis och transparent bidragsgivning. Exempelvis framförs att nämnderna bör ensas kring kommunikationen till föreningarna, ansökningsprocessen samt de lokala anvisningarna.

Stadsledningskontoret konstaterar att dessa åsikter har varit frekvent återkommande inom merparten av de utredningar som berört föreningsbidrag men att det verkar finnas en oförmåga att komma vidare i det arbetet, vilket härleds till att ingen nämnd har ensam rådighet i frågan. Stadsledningskontoret konstaterar att denna delade ansvarsfördelning inte är unik för föreningsbidragen utan att det finns en rad andra ansvarsområden i staden som kräver samverkan mellan nämnder för att få framdrift. Kontoret bedömer därför att nämnderna har alla förutsättningar för att hantera även denna utmaning. Om de inte lyckas med detta bör kommunfullmäktige överväga att samla ansvaret för socialnämndernas bidragsgivande i en nämnd i enlighet med slutsatserna från tidigare utredning om att se över möjligheten att ytterligare stötta den del av föreningslivet där aktivitetsbidrag inte är en grund för bidragsberättigade.

Det är en generell uppfattning hos de bidragsgivande nämnderna att föreningarna över lag är nöjda med både kommunikationen och stödet som ges. Uppfattningen är att föreningslivets förtroende för staden är relativt stort. För att få visshet i detta är det nu flertalet nämnder som överväger att gå ut med en enkät till föreningarna. Det som efterfrågas främst från föreningslivet är i stället mer bidragsmedel samt en större tillgång till föreningslokaler.

När det gäller lokaler för föreningslivet arbetar förmedlingstjänsten hos idrotts- och föreningsnämnden kontinuerligt med att öka antalet lokaler som tillgängliggörs för föreningslivet. Det handlar om att få in fler lokaler från stadens olika fastighetsägare för långsiktig uthyrning men det har också skapats en möjlighet för grundskolorna att tillgängliggöra sina uthyrningsbara lokaler i bokningssystemet. Detta för att möta efterfrågan på intermitterant inhyrning. Idrotts- och föreningsnämnden poängterar i sin lokalbehovsplan 2025 att bokningsgraden på mindre aktivitetssalar och mötesrum är låg och att nämnden behöver bli bättre på att marknadsföra dessa lokaler.

Sammanfattningsvis bedömer stadsledningskontoret att det pågår mycket aktiviteter i uppdragets riktning och att nämnderna nu behöver tid för att dels genomföra alla aktiviteter och därefter följa upp effekterna av dem innan nya generella uppdrag bör ges på området. Om kommunfullmäktige ämnar höja ambitionen ytterligare så kan det i stället ske genom specifika, riktade uppdrag, till respektive nämnd.

Med ovanstående redovisning bedömer stadsledningskontoret att kommunfullmäktiges uppdrag till kommunstyrelsen givet i budget 2026 kan förklaras fullgjort.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör